

Beste toehoorders,

Ik heb de eer en het genoegen om deze dag af te sluiten.

Het afsluitende woord is in die zin comfortabel dat niemand je kan tegenspreken.

De Cocon vzw heeft vandaag heel wat bijgeleerd.

Uit de lezing van Prof. Dr. Johan Vanderfaeillie, onthouden we dat we als De Cocon vzw beter spreken over practice based evidence.

Tevens zouden we graag professor Johan Vanderfaeillie geruststellen.

We doen reeds aan een handelingsregistratie. We zijn er echter wel van overtuigd dat we deze in de nabije toekomst kritisch moeten bekijken of ze voldoende coherent en sluitend is.

De suggestie om het monitoren van de ontwikkeling extra onder de loep nemen, hebben we gehoord. U kan er zeker van zijn dat we dit ter harte zullen nemen.

We onthouden uit de lezing van prof Van Yperen dat de effectiviteit van interventies in de jeugdzorg niet vanzelf verbeteren. Zoals Van Yperen het beschrijft zien we evidence-based werken als een proces “van weten naar verbeteren”. Het is belangrijk om in de jeugdzorg de interventies die effectief blijken zichtbaar en transparant te maken en uit te wisselen. In evidence based werken is niet alleen de ‘evidence’ zelf van belang,

maar ook de veronderstellingen en deskundigheid van de begeleider en de wensen en voorkeuren van de cliënt.

In die zin vonden we het zeer verrijkend om meer te horen over het spanningsveld tussen de methodiek als strak protocol versus flexibel methodisch werken.

Uit de lezing van doctor-assistent Rudi Roose onthouden we dat het debat over onderbouwing van de hulpverlening belangrijk is. Ook onthouden we uit de lezing dat EBP geen geloof mag worden en dat we kritisch moeten blijven kijken naar het resultaat van EBP zelf.

Allereerst wil ik zeggen dat De Cocon vzw overtuigd is van de meerwaarde van het proces dat we als De Cocon vzw afgelegd hebben. EBP is geen wondermiddel, maar absoluut een goed hulpmiddel. Een hulpmiddel dat doordacht moet gebruikt worden en ook haar beperkingen heeft.

Het proces dat we doormaakten en nog doormaken m.b.t. ebp is een ongelooflijk experiment waarbij we heel wat aan het leren zijn. En leren en experimenteren kost tijd en vraagt een extra inspanning omdat we daardoor niet kunnen terugvallen op een zekere routine.

Als we kijken hoe rijk en leerrijk het debat is geweest tijdens de beschrijving van de interventie en tijdens de onderbouwing ervan, dan is dit voor ons één van de grote meerwaarden van het door ons afgelegde proces. Plots merk je dat collega's bepaalde begrippen op een andere manier invullen en ontstaat debat hierover. Deze reflectie

op het eigen handelen, de feedback van collega's en andere betrokkenen, de beschrijving van de werkwijze en de effecten en de acties die daaruit voortvloeien zijn uiterst belangrijk. Op deze manier wordt een gemeenschappelijke taal gecreëerd. Bovendien werd dit debat verrijkt met de kritische stem van een wetenschapper nl. Johan Vanderfaeillie. Hij wees ons op onze blinde vlekken, op incoherenties enz. Nadien konden de teams hier weer mee aan de slag.

We kunnen U allen het beschrijvings- en onderbouwingsproces van een interventie aanbevelen. Naast een gemeenschappelijk taal en doordachte interventie, maakt dit ook mogelijk om zeer transparant naar de cliënt en de verwijzer te zijn.

Bovendien maakt dit ondersteuning van medewerkers makkelijker en kunnen medewerkers gericht ontwikkeld worden. Doordat je vertrekt vanuit de deskundigheid en kennis van de begeleider en cliënt om te werken aan kwaliteitsverbetering van de jeugdhulp is het noodzakelijk dat de begeleider en de cliënt in het hulpverleningsproces continu stilstaan bij wat de hulpverlening voor hen betekent en in welke mate de vooropgestelde resultaten behaald worden. Deze reflecties worden mogelijks verwerkt tot acties in individuele gesprekken en overleg. Wanneer in gesprekken met de cliënt effectiviteit van een interventie en de uitkomsten ervan vanzelfsprekend aan bod komt, wordt er een structuur en systematiek aangebracht in de begeleiding die cliënten helpt meer en beter zicht te krijgen op het eigen functioneren en wat daarin moet/kan veranderen. De Cocon vzw vindt het zeer belangrijk dat cliënten aangeven wat

voor hen de doelstelling van een interventie kan/moet zijn en of een bepaalde interventie daadwerkelijk de vooropgestelde doelstelling bereikte. Dit gaat verder dan op het einde van een hulpverleningsproces een tevredenheidsbevraging te doen. Gedurende het hulpverleningsproces moeten cliënten continu bevraagd worden over de verwachting die zij hebben t.a.v. hulpverlening, de kwaliteit van de hulpverleningsrelatie en naar de mate waarin en hoe zij baat ervaren bij de begeleiding. Dit doen we nu reeds in diverse van onze werkvormen waarbij op het einde van een huisbezoek een verslag wordt opgemaakt over het huisbezoek. Dit is een minimale investering voor de begeleider en de cliënt met grote waarde voor het inventariseren van effecten van bepaalde interventies.

De invoering van diagnostische vragenlijsten in de hulpverlening is voor ons een andere meerwaarde, omdat die de dialoog kan aanscherpen met de cliënt en blinde vlekken tijdens observaties van de hulpverlener kan vermijden. Een meerwaarde die ons tijd kost, maar tegelijkertijd ook tijd opbrengt. Binnenkort zullen we de gekozen diagnostische instrumenten kritisch bekijken op hun meerwaarde, praktische haalbaarheid en op de benodigde tijdsinvestering versus hun opbrengst enz. Ook de manier om de resultaten terug te koppelen naar de cliënt zullen we evalueren. We weten nu al dat er diverse bijstellingen nodig zullen zijn, maar door het te doen en uitgebreid te testen kunnen we verantwoorde en goed onderbouwde beslissingen nemen.

Bewezen inzichten en Wetenschappelijk instrumenten (zoals de diagnostische vragenlijsten) zijn behulpzaam bij de zorgvuldige afwegingen die een begeleider in zijn werk moet maken. Het gebruik van deze bewezen inzichten en instrumenten leidt alleen tot een betere kwaliteit van zorg door deze niet gedachteloos toe te passen, maar door deze bewust mee te nemen in de overwegingen met betrekking tot hulp, met de mogelijkheid er gemotiveerd van af te wijken. We zijn ervan overtuigd dat effectieve hulpverlening vereist dat de hulpverlener enerzijds het handelen baseert op dat wat aangetoond effectief is en dat hij anderzijds aansluit bij de motivatie, behoeften en wensen van de cliënt en de mogelijkheden van de situatie.

De begeleiders, ondersteund door de werkbegeleiders hebben daarin een belangrijke verantwoordelijkheid: zij moeten de ‘match’ maken tussen de collectieve kennis en de unieke hulpverleningssituatie.

Een goede hulpverlener informeert zich, werkt met praktijken die positieve bewijzen opleveren en stopt met praktijken waarvoor negatieve bewijzen zijn. De hulpverlener neemt geen onnodige risico's. Het gaat tenslotte over de persoonlijkheid en psychisch welbevinden van mensen.

Een van de kritieken t.a.v. EBP is de uitsluiting van cliënten. De Cocon vzw volgt deze kritiek ten dele. De Cocon vzw heeft haar doelgroep voor de interventies altijd ruim bepaald. Dit belet niet dat we niet iedereen kunnen helpen. Het kennen van onze beperktheden is

belangrijk. Een cliënt is niet gebaat met niet gepaste hulpverlening. Niet gepaste hulpverlening aanbieden vinden we onethisch naar de cliënt toe.

Een ander luik van deze discussie is dat EBP ervoor zorgt dat de gemakkelijkste doelgroep waarmee men het meest succes genereert zou worden gekozen. Dit hangt af van de ethiek van de organisatie of dit al dan niet zo is. De Cocon vzw heeft bij de opstart van IKT bewust gekozen voor de niet gemakkelijkste doelgroep.

Een van de bekommernissen bij hulpverleners is dat ebp gebruikt kan worden om de begeleider meer te controleren op basis van cijfermatige gegevens over resultaten. Hoe beter de resultaten, hoe positiever de evaluatie van de begeleider. Hierdoor ligt de nadruk niet meer op kwaliteitsverbetering en innovatie. De Cocon vzw is van oordeel dat evidence-based werken niet moet dienen tot controle en beheersbaarheid, maar net een uitdaging moet zijn om vraaggericht innovatief en creatief te handelen.

We willen alleszins nog 1 ding meegeven. We stellen vast dat het in eerste instantie niet evident is en tijd kost aan nieuwe medewerkers om een interventie onder de knie te krijgen. Hun schoolse opleiding en elders opgebouwde ervaring volstaan niet om de interventie direct goed te kunnen toepassen.

Dit vereist dat de organisatie basisopleidingen voorziet voor nieuwe medewerkers en hen goed ondersteunt in het verwerven van de nodige competenties. Ook veronderstelt dit een grote investering van de medewerker.

Het is duidelijk dat het onmogelijk is om iedereen een basisopleiding aan te bieden als je niet samenwerkt met organisaties die een soortgelijk dienstverlening hebben. Met de diensten CAH organiseren we al jaren samen basisopleidingen voor nieuwe medewerkers. Recent namen we het initiatief om dit ook voor andere werkvormen mogelijk te maken.

Organisaties die niet willen investeren in opleiding van hun medewerkers raad ik aan niet met EBP te starten.

Of het nu gaat om evidence based practice of practice based evidence er is maar één enkel referentiepunt: de kwaliteit van het hulpverlening zelf. De hulpverlening is absoluut gebaat met een ruimere wetenschappelijke interesse, openheid naar wat werkt en wat niet werkt, maar ook met bezieling van de hulpverlener om steeds ervoor te gaan. De Cocon vzw is zeer verheugd te mogen stellen dat De Cocon vzw beschikt over hulpverleners die bezield zijn.

Tot slot wil ik de 3 gerenommeerde sprekers bedanken voor hun boeiende uiteenzetting:

- Prof. Johan Vanderfaeillie ,
- prof. Tom Van Yperen
- doctor-assistent Rudi Roose

Vervolgens wil ik Cera foundation bedanken die deze dag mee mogelijk heeft gemaakt en Bart Libbrecht voor het vele denk- en studiewerk tijdens ons traject. Ook wil ik Ignace Van Dingenen bedanken voor enerzijds zijn moderatorschap vandaag, maar vooral voor zijn deskundige en gedreven inzet voor De cocon vzw.

In de inleiding gaven we aan dat u een zicht zou krijgen over de meerwaarde die ebp ons opleverd. Tot slot willen we echter ook nog even stilstaan bij wat dit ons gekost heeft. Een grondige evaluatie daarover moeten we nog maken.

We hebben vandaag wetenschappers gehoord over ebp, maar de draaischijf van ebp zijn de medewerkers. Mag ik even vragen aan onze medewerkers om even recht te staan. Het proces ebp heeft van hen heel wat denkwerk, tijd, planning en een grote inzet gevegd, die op lange termijn lonend zal zijn, dat is alvast onze overtuiging.

De Raad van Bestuur en ik willen dan ook dit congres afsluiten met een staande ovatie voor hen.

Zonder hun inzet zou ‘De Cocon’ nooit zijn wat ze nu.